

LEGAL INSIGHT

ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗΣ ΣΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗΣ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Γιαννατσής Θεόδωρος
Ψαράκης Γιάννης

Οι οικονομικές αναταραχές των τελευταίων ετών έχουν συντελέσει στην αύξηση του αριθμού των υποθέσεων καταδολίευσης δανειστών που άγονται ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Το ανθρωπινό ένστικτο - όταν ο οφειλέτης διαβλέπει ότι δεν θα μπορέσει να εκπληρώσει τις οφειλές του - να «σώσει οτιδήποτε σώζεται», οδηγεί στη μεταβίβαση των περιουσιακών του στοιχείων σε άλλα πρόσωπα (συνήθως συγγενικά). Έτσι πράττει, για να περιέλθει σε τέτοια κατάσταση ώστε να μην υπάρχει επαρκής περιουσία στο όνομά του για την ικανοποίηση των οφειλών του, ενόψει της διαφαινόμενης ανώμαλης εξέλιξης της αποπληρωμής.

ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Για να καταστεί εύληπτο το σημείωμα ακόμα και σε όποιον για πρώτη φορά διαβάζει κείμενο νομικού περιεχομένου, θα είναι χρήσιμο να παρατεθεί προηγουμένως ένα (εξόχως πιθανό) σενάριο:

Ο Α έχει λάβει το 2007 τραπεζικό δάνειο ύψους 500.000 € για την επέκταση της επιχείρησής του. Ωστόσο ήδη από το 2009 δυσκολεύεται στην αποπληρωμή των δόσεων και έτσι το 2010 η Τράπεζα καταγγέλει το δάνειο (μετά την καταγγελία, η Τράπεζα έχει τη δυνατότητα να απαιτήσει όχι μόνο τις μη εξυπηρετηθείσες δόσεις, αλλά το συνολικό ποσό του δανείου). **Το μόνο περιουσιακό στοιχείο που διέθετε ο Α, ήταν το ακίνητο όπου διέμενε.** Διαβλέποντας, ήδη από το 2009, ότι στο κοντινό μέλλον θα αδυνατεί απολύτως να αποπληρώσει το δάνειο και υποπτευόμενος ότι η δανειστριά (Τράπεζα) θα επιχειρήσει να κατασχέσει και να εκπλειστηριάσει το ακίνητο, αφού, ως μόνο περιουσιακό στοιχείο του οφειλέτη της (Α), μόνο από αυτό μπορεί να αντλήσει κάποια χρήματα, μεταβιβάζει με γονική παροχή το σπίτι του στον υιό του, τον Υ. Πράγματι, πλέον – το 2009 και άρα πριν την καταγγελία του δανείου το 2010 - το σπίτι ανήκει στον Υ, ο οποίος δεν είναι οφειλέτης της Τ κι ως εκ τούτου εκείνη δεν θα δύναται να επισπεύσει εκτέλεση (έτσι ονομάζεται η διαδικασία που θα καταλήξει στον πλειστηριασμό του ακινήτου) σε βάρος περιουσιακών του στοιχείων. **Το χρέος θα είναι του Α και όχι του Υ. Το σπίτι όμως είναι (πλέον) του Υ και όχι του Α.**

Αν η μεταβίβαση δεν είχε γίνει, η Τράπεζα θα είχε προχωρήσει σε πλειστηριασμό του ακινήτου, ώστε να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις της, όσες τουλάχιστον ο Α δεν μπόρεσε να εξοφλήσει. Δηλαδή, με τη συμπεριφορά του αυτή ο Α στέρησε από την Τράπεζα μία βέβαιη πηγή είσπραξης

των χρημάτων (έστω και μέρος αυτών) τα οποία του είχε δανείσει. Αυτό το στοιχείο είναι και το κρίσιμο.

I. Εισαγωγή

Βαρυνόμενος με την κατηγορία της καταδολίευσης δανειστών μπορεί να βρεθεί οποιοσδήποτε ματαιώσε την ολική ή εν μέρει ικανοποίηση του δανειστή του. Η ματαίωση θα συνίσταται στη μέσω μεθοδεύσεων, εξαφάνιση περιουσίας επί της οποίας ο δανειστής θα μπορούσε να επισπεύσει εκτέλεση (π.χ. πλειστηριασμό), ώστε από το προϊόν του (δηλ. από το ποσό το οποίο θα προκύψει από τον πλειστηριασμό), να ικανοποιούσε την απαίτησή της και να «πληρωνόταν» (αφού πρώτα βέβαια ο οφειλέτης θα έχει αποδειχθεί δύστροπος ή αφερέγγυος ως προς την καταβολή του οφειλόμενου ποσού).

Κατηγορούμενος όμως μπορεί να βρεθεί και κάποιος άλλος, ο οποίος ναι μεν δεν ξεκίνησε την όλη διαδικασία, **πλην όμως διαδραμάτισε ρόλο έντονα υποστηρικτικό**. Τέτοια περίπτωση είναι εκείνη του άμεσου συνεργού. Πράγματι, αν ο υιός δεν αποδεχόταν τη μεταβίβαση, η περιουσία του πατέρα θα παρέμενε ως είχε, και άρα καμία ικανοποίηση της Τράπεζας δεν θα ματαιωνόταν.

Ας σημειωθεί ότι τόσο στη μία (δηλ. εκείνη του αυτουργού) όσο και στην άλλη περίπτωση (εκείνη του άμεσου συνεργού) το έγκλημα τελείται μόνο αν θεωρούσε ο δράστης έστω ως ενδεχόμενο, ότι με αυτή τη διαδικασία θα ματαιωνόταν – έστω και εν μέρει – η συνολική απαίτηση του δανειστή. **Χρονικό σημείο στο οποίο εξετάζεται η ύπαρξη αυτής της πιθανότητας στη σκέψη του κατηγορούμενου, είναι η στιγμή της μεταβίβασης**. Το χρονικό αυτό σημείο στο οποίο ο δικαστής σταματά το χρόνο και ερευνά το τί τότε επεδίωκε ή θεωρούσε πιθανό ο κατηγορούμενος, είναι πολύ σημαντικό, αφού θα καθορίσει πολλούς και ουσιώδεις ισχυρισμούς του κατηγορούμενου, στους οποίους θα στηρίζει την υπεράσπισή του.

Με άλλα λόγια, ο αυτουργός θα απαλλαχθεί από την κατηγορία αν στο ποινικό ακροατήριο προκύψει ότι είναι μάλλον αμφίβολο το ότι πίστευε – ή έστω εκλάμβανε ως ενδεχόμενο (!) - , ότι αυτή η μείωση της περιουσίας του (π.χ. η μεταβίβαση λόγω δωρεάς του ακινήτου του Α στον Υ), θα είχε ως αποτέλεσμα την ολική ή μερική ματαίωση της ικανοποίησης του δανειστή του (π.χ. της Τράπεζας).

Κατά όμοιο τρόπο, και ο άμεσος συνεργός τότε μόνο θα καταδικαστεί, αν το Δικαστήριο σχηματίσει βέβαιη κρίση περί του ότι ο Υ, αποδεχόμενος την μεταβίβαση από τον πατέρα του, διατηρούσε κάποιες υποψίες για το γεγονός ότι (ο πατέρας του) ενδεχομένως δε θα έχει επαρκή περιουσία για να καλύψει πλήρως την οφειλή του.

Ευτυχώς για τον κατηγορούμενο, στην ποινική δίκη το Δικαστήριο οφείλει να σχηματίσει βέβαιη δικανική κρίση για την ενοχή του προκειμένου να τον καταδικάσει. Αν ο δικαστής καθόλου βέβαιος δεν είναι ότι ο κατηγορούμενος είναι αθώος, δεν είναι όμως παράλληλα ούτε και απόλυτα πεπεισμένος ότι πράγματι τέλεσε το έγκλημα για το οποίο κατηγορείται, οφείλει να τον αθώώσει. **Η παραμικρή αμφιβολία, οδηγεί στην αθώωση του κατηγορουμένου.**

Εννοείται πάντως ότι για να κάνουμε λόγο για "απαλλοτρίωση χωρίς ισότιμο και αξιόχρεο αντάλλαγμα" (έτσι αναγράφεται συνήθως στην κατηγορία) θα πρέπει είτε να βρισκόμαστε ενώπιον πώλησης με μικρότερο τίμημα είτε, βέβαια, ενώπιον δωρεάς.

II. Οι πιθανοί προς αθώωση ισχυρισμοί (και κυρίως η υποστήριξή τους)

Στο Δικαστήριο δεν αρκεί μόνο να ισχυρίζεται ο συνήγορος του κατηγορουμένου ευνοϊκά για την αθώωση του εντολέα του γεγονότα, αλλά είναι αναγκαία και η, με διάφορα στοιχεία, υποστήριξή τους μέσω αποδείξεων. Ιδού ορισμένα παραδείγματα.

i) Ως προς τον αυτουργό:

- Τη στιγμή κατά την οποία λάμβανε χώρα η μεταβίβαση, στον ορίζοντα αντίληψής του δεν υπήρχε καν ως ενδεχόμενο ότι στο μέλλον θα παύσει να αποπληρώνει την οφειλή. Ωστε κατά το χρονικό σημείο X (δηλαδή κατά τη μεταβίβαση – άρα τη μείωση της περιουσίας του – άρα τη ματαίωση της ικανοποίησης της Τράπεζας), δεν θεωρεί πιθανό ότι αφαιρεί, μελλοντικά, από το δανειστή του, και την τελευταία πηγή ρευστοποίησης η οποία θα οδηγούσε στην καταβολή του συνόλου του οφειλόμενου ποσού ή έστω σε μέρος αυτού.

Για παράδειγμα, στην αποδεικτική διαδικασία, θα προσκομίσει ισολογισμούς της επιχείρησής του οι οποίοι θα αποτυπώνουν ότι μέχρι και το έτος της ένδικης μεταβίβασης, τα οικονομικά του στοιχεία δεν προμήνυαν αυτό που ακολούθησε π.χ. ένας έμπορος ο οποίος έκανε γονική παροχή το 2008 και η κρίση το 2009 τον έπληξε σε βαθμό που, για πρώτη φορά, τη χρονιά εκείνη (δηλ. το 2009) φαίνεται ότι θα μπορούσε να σκεφτεί το ενδεχόμενο της αδυναμίας εξυπηρέτησης του δανείου. **Άλλα στοιχεία όπως αγορές κατά το κρίσιμο διάστημα X, λίγο νωρίτερα ή και αργότερα, και γενικότερα ενδείξεις πολυτελούς/ άνετου βίου θα ενισχύσουν την εντύπωση ότι στην αντίληψη του πατέρα, το σενάριο δυσκολίας αποπληρωμής του χρέους ήταν παντελώς αποκλεισμένο.**

- Ισχυρισμός ο οποίος τείνει προς την αθώωση του κατηγορουμένου, είναι και εκείνος της επάρκειας των λοιπών περιουσιακών του στοιχείων προς την πλήρη κάλυψη της οφειλής του. Σε αυτό τον ισχυρισμό δεν εστιάζουμε στη σκέψη λ.χ. εν προκειμένω του πατέρα, αλλά στο τί συνέβη τελικά στον υλικό κόσμο.

Όπως όμως έχει γίνει ήδη αντιληπτό, στην ποινική δίκη δίδεται μεγάλη σημασία και στο τί συνέβαινε στην αντίληψη του κατηγορουμένου. Έτσι αν το Δικαστήριο πειστεί ότι τη στιγμή X ο

πατέρας είχε περιουσιακά στοιχεία (πλην της οικίας που μεταβίβασε στον Υ) τα οποία περιουσιακά στοιχεία να μην αποδεικνύεται ότι τελικά δεν επαρκούν για να καλύψουν τις οφειλές του προς την Τράπεζα, πλην όμως εκείνη τη στιγμή X θεωρούσε – από απειρία, επιπολαιότητα ή για άλλους λόγους – ότι αυτή επαρκούσε για την κάλυψη των οφειλών του, τότε τα κίνητρά του δεν κρίνονται ταπεινά, ώστε να αξίζει καταδίκη. Εάν πάντως όντως, κατά τη στιγμή X η περιουσία ήταν αρκετή για την αποπληρωμή της οφειλής, τότε εξυπακούεται ότι κατά λόγο μείζονα, ο κατηγορούμενος δεν είχε δόλο ματαίωσης της ικανοποίησης της Τράπεζας. Για παράδειγμα, σκεφτείτε την περίπτωση στην οποία, με οφειλές ύψους 800.000€, κατά το χρονικό σημείο X η αξία της λοιπής ακίνητης περιουσίας του A υπολογιζόταν στο 1.000.000€, ωστόσο πλέον, λόγω της κατακόρυφης πτώσης της αγοράς ακινήτων, δεν αποτιμάται σε ποσό μεγαλύτερο των 500.000€.

Ακόμα όμως και προσδοκία είσπραξης να είχε ο πατέρας (π.χ. είχε αγοράσει ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου τα οποία είχε υπολογίσει έτσι ώστε να λήγουν όταν ακριβώς χρειαζόταν τα χρήματα· ωστόσο αυτά όπως είναι γνωστό στη συνέχεια υπέστησαν «κούρεμα» και δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα), και πάλι θα δημιουργηθούν σοβαρές αμφιβολίες στο Δικαστήριο περί του ενδεχόμενου δυσκολίας αποπληρωμής που είχε κατά νου.

Ο κατάλογος των ισχυρισμών που τείνουν προς αθώωση στο αδίκημα της καταδολίευσης δανειστών είναι ανεξάντλητος. Σε κάθε ατομική περίπτωση, εξετάζοντας ο συνήγορος όλα τα ενδεχόμενα σχολαστικά και με ακρίβεια, θα εξευρεθούν οι ισχυρισμοί που θα ταιριάζουν περισσότερο στην κάθε υπόθεση ξεχωριστά. Βέβαια αυτό δεν θα γίνει χωρίς την απαραίτητη συνεργασία του εντολέα, ο οποίος είναι και εκείνος ο οποίος θα εισφέρει τα συγκεκριμένα στοιχεία της περιπτώσεώς του ώστε βάσει αυτών να οικοδομηθεί μία συμπαγής και πλήρης υπερασπιστική γραμμή, κατά το δυνατόν πειστικότερη.

ii) Ως προς τον άμεσο συνεργό

- Για να τιμωρηθεί ο οποιοσδήποτε, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχει έγκλημα, στον υλικό κόσμο τουλάχιστον. Επομένως, αν αποδειχθεί ότι η Τράπεζα στην πραγματικότητα δεν απώλεσε τη δυνατότητα ικανοποίησης της απαίτησής της εξ αιτίας της δωρεάς και μεταβίβασης του ακινήτου από τον A στον Υ, διότι ο A είχε τέτοια περιουσία (είτε κατά το χρονικό σημείο X είτε κατά τη στιγμή που η Τράπεζα απαιτεί την καταβολή ενός ποσού και ο πατέρας δεν συμμορφώνεται) που κάλυπτε όλο το χρέος, τότε στη μεν πρώτη περίπτωση μπορεί να υποστηριχθεί ότι ο Υ δρούσε γνωρίζοντας την επάρκεια της λοιπής περιουσίας του πατέρα του, ενώ στη δεύτερη περίπτωση δεν συντρέχει καν η «ματαίωση» της ικανοποίησης της Τράπεζας, όπως απαιτεί το άρθρο 397 του Ποινικού Κώδικα (διαβάστε το). Φυσικά, οι ισχυρισμοί αυτοί δρουν ευεργετικά και ως προς τον αυτουργό, A.

- Και όσον αφορά στον άμεσο συνεργό, είναι εξίσου σημαντικό το τί συμβαίνει στον πνευματικό του κόσμο. Αυτός, πρέπει να μην εξέλαβε ούτε καν ως πιθανή και ενδεχόμενη την ματαίωση της ικανοποίησης της Τράπεζας εξ αιτίας αυτής της μεταβίβασης.

Το στοιχείο όμως που ενισχύει σημαντικά τη θέση του άμεσου συνεργού σε αυτό τον ισχυρισμό, είναι η μεγαλύτερη «απόσταση» του, σε σύγκριση με τον αυτουργό, τόσο από τη γνώση της οφειλής και του ύψους αυτής, όσο και την επάρκεια ή μη της λοιπής περιουσίας του πατέρα. Δηλαδή, ο υιός θα μπορεί με μεγαλύτερη άνεση να επικαλεστεί ότι ουδεμία ανάμιξη είχε με τα οικονομικά του πατέρα του, ώστε κανένα λόγο δεν είχε να γνωρίζει την άσχημη οικονομική του κατάσταση, η οποία πιθανότατα θα τον οδηγούσε σε αδυναμία ικανοποίησης των δανειστών του. **Θα μπορεί ακόμα ευπρόσωπα να ισχυριστεί ότι καν δε γνώριζε τις οφειλές του πατέρα του!** Ή ότι δεν γνώριζε ότι ο πατέρας του είχε δωρίσει/ απωλέσει λόγω πλειστηριασμού άλλα περιουσιακά του στοιχεία, τα οποία είχε την πεπλανημένη αντίληψη (ο υιός) ότι εξακολουθούσαν να υπάρχουν, ώστε στη σκέψη του (του υιού), οι δανειστές θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν εξ ολοκλήρου από τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία του Α, παρά την επίδικη μεταβίβαση σε αυτόν.

Εξαιρετικά χρήσιμα για τη στήριξη των ισχυρισμών του υιού, θα είναι γενικότερα στοιχεία που θα αποδεικνύουν αυτούς και θα τους καθιστούν πειστικούς: π.χ. ο υιός κατοικούσε σε διαφορετική οικία και δεν είχε λόγο εμπλοκής με τα οικονομικά του πατέρα του (ήταν αυτόνομος οικονομικά και παράλληλα δεν εργαζόταν στην επιχείρησή του), ο πατέρας συνήθιζε να ενεργεί κρυφίως και απέφευγε να πληροφορεί τον υιό για δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις ώστε να μην τον «στενοχωρεί». Για ακόμα μία φορά καθίσταται προφανές ότι η επιλογή της βέλτιστης υπερασπιστικής γραμμής θα προκύψει μόνο μέσα από τη συνεργασία συνηγόρου και εντολέα, ώστε να χρησιμοποιηθεί κάθε λεπτομέρεια που θα κριθεί χρήσιμη, μέσα από τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης περίπτωσης.

III. Ενστάσεις κατά του κλητηρίου θεσπίσματος: ένα σενάριο στο οποίο απαλλάσσεται και ο προδήλως ένοχος

Ας υποθέσουμε ότι πατέρας και υιός λίγες μέρες πριν τη δικάσιμο, είχαν αποστείλει στην Τράπεζα, σε μία κρίση ειλικρίνειας, επιστολή με την οποία ομολογούσαν την ενοχή τους. Στη συνέχεια ωστόσο μετανιώνουν για την παραδοχή τους, αλλά φυσικά δεν μπορούν να κάνουν πολλά πράγματα για αυτό. Η επιστολή έχει ήδη φθάσει στην Τράπεζα. Εκείνη, κατά την αποδεικτική διαδικασία, θα καταθέσει στο Δικαστήριο την επιστολή, η οποία θα βαρύνει κατά τρόπο απόλυτο την τελική, περί αθωότητας ή ενοχής, κρίση. Έχουμε λοιπόν μία περίπτωση κατηγορούμενων οι οποίοι είναι (μάλλον) προφανώς ένοχοι. Υπάρχει κάποια διέξοδος;

Η μόνη διαφυγή εντοπίζεται στην προβολή ενστάσεων κατά του κλητηρίου θεσπίσματος: οι κατηγορούμενοι, πριν δικαστούν, είχαν πληροφορηθεί τις κατηγορίες που τους προσάπτονται μέσω ενός εγγράφου, του «*κλητηρίου θεσπίσματος*». Το κλητήριο θέσπισμα οφείλει να είναι συντεταγμένο με κάθε λεπτομέρεια, πολλές φορές στα όρια της τυπολατρίας.

Από την άλλη πλευρά βέβαια, αυτή η υπερβολική τυπικότητα βρίσκει τη δικαιολόγησή της. Μία καλή άμυνα προϋποθέτει καλή γνώση του τρόπου επίθεσης του αντιπάλου. Ο κατηγορούμενος πρέπει να έχει τη δυνατότητα για την καλύτερη δυνατή προετοιμασία της υπεράσπισής του, δεδομένου ότι στην ποινική δίκη διακυβεύεται το ύψιστο αγαθό της ατομικής ελευθερίας. Παράλληλα, η απαίτηση αυτή για λεπτομερή παράθεση πολλών στοιχείων και αποφυγή αντιφάσεων, βαίνει προς το συμφέρον του κατηγορούμενου, αφού αυτές οι τυπικές πλημμέλειες μπορούν να οδηγήσουν σε ακυρότητα του κλητηρίου θεσπίσματος.

Δηλαδή, δεν θα εκδοθεί απόφαση επί της ενοχής ή αθωότητας του κατηγορουμένου, αλλά θα κριθεί ότι η διαδικασία που προηγήθηκε της συζήτησης στο ακροατήριο δεν διεξήχθη σωστά και άρα θα πρέπει να επαναληφθεί. Αν και δεν πρόκειται για αθώωση, πολλές φορές θα ισοδυναμεί κατ' αποτέλεσμα με αυτή. Αυτό διότι:

Η παραγραφή του εγκλήματος του ά. 397 ΠΚ είναι πενταετής. Η επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ωστόσο αναστέλλει, «παγώνει» την παραγραφή. Αν γίνει δεκτή η ακυρότητα του κλητηρίου θεσπίσματος, θεωρείται ότι αναστολή ποτέ δεν υπήρξε. Ώστε δεδομένης της πραγματικότητας της καθυστέρησης απονομής της δικαιοσύνης (αναβολές λόγω αποχής δικηγόρων/ δικαστικών υπαλλήλων/ δικαστών είτε λόγω εκλογών, είτε αιτήσεις ακόμα και του ίδιου του κατηγορούμενου) συνήθως θα έχουν ήδη παρέλθει 5 έτη όταν θα αναπτύσσεται η σχετική ένσταση ενώπιον του ποινικού ακροατηρίου. Άρα η επίδοση (νέου, έγκυρου αυτή τη φορά) κλητηρίου θεσπίσματος, είναι βέβαιο ότι δεν θα μπορεί να γίνει εμπρόθεσμα (δηλ. εντός πενταετίας, αφού η πενταετία είχε ήδη παρέλθει κατά τη δικάσιμο).

Το αδίκημα έχει παραγραφεί αφού έχει παρέλθει πενταετία από την τέλεσή του, η διαδρομή της οποίας (τελικά) δεν ανεστάλη ούτε διεκόπη από κάποιο γεγονός.

Έτσι, φτάνουμε σε μία, ουσιαστικά, αθώωση, πριν καν αγγίξει το Δικαστήριο την ουσία της υποθέσεως, δηλ. το αν πράγματι ο κατηγορούμενος τέλεσε ή όχι το έγκλημα για το οποίο κλήθηκε σε δίκη!

Σε αυτός το είδος άμυνας, η αποτελεσματικότητα των ισχυρισμών επαφίεται αποκλειστικά στην ικανότητα του συνηγόρου και στην εμπειρία του, ώστε να αλιεύσει τυπικές πλημμέλειες του κλητηρίου θεσπίσματος, οι οποίες συνακόλουθα θα οδηγήσουν σε ακυρότητά του. Εδώ δεν χρειάζεται σύμπραξη του εντολέα, αφού δεν παίζουν κανένα ρόλο τα πραγματικά περιστατικά κάθε περίπτωσης. Δηλαδή ακόμα κι αν ελλείπουν στοιχεία που θα μπορούν να στηρίξουν σχετικούς υπερασπιστικούς ισχυρισμούς και δεν υπάρχει καμία ελπίδα αθώωσης του κατηγορούμενου στο στάδιο ii, δηλαδή στο πλαίσιο ισχυρισμών και αποδεικτικής διαδικασίας, το κλητήριο θέσπισμα θα μπορεί παρ' όλα αυτά να ακυρωθεί αφού αφορά αποκλειστικά νομικούς, τυπικούς λόγους.

Για παράδειγμα, σε υπόθεση για την οποία προσφάτως απεφάνθη το Πλημμελειοδικείο Αθηνών, το κλητήριο θέσπισμα δεν ανέφερε τη λοιπή περιουσία του κατηγορούμενου και την αποτίμηση

αυτής. Ειδικότερα, στο άρθρο 397 ΠΚ, η ματαιώση της ικανοποίησης του δανειστή επέρχεται στην περίπτωση κατά την οποία τα εναπομείναντα, μετά την απαλλοτρίωση, περιουσιακά στοιχεία, δεν επαρκούν λόγω της αξίας τους, για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του δανειστή. Προκειμένου ωστόσο να διαπιστωθεί η αδυναμία ικανοποίησης των απαιτήσεων του δανειστή, απαιτείται η λεπτομερής καταγραφή της λοιπής περιουσίας του οφειλέτη.

IV. Το τρίμηνο της έγκλησης

Για την άσκηση ποινικής δίωξης στο έγκλημα της καταδολίευσης δανειστών θα πρέπει το θύμα να καταθέσει έγκληση εντός τριμήνου. Το τρίμηνο ξεκινά από την επόμενη ημέρα της γνώσης (από τα όργανα της Τράπεζας), τόσο της καταδολιευτικής μεταβίβασης και του δράστη, όσο και του αποτελέσματος: ότι δηλαδή τελικά ματαιώθηκε η (ολική η μερική) ικανοποίηση της Τράπεζας.

Είναι συχνό φαινόμενο, ωστόσο, οι Τράπεζες, λόγω μεγάλου όγκου υποθέσεων, να μην είναι τόσο συνεπείς, όσο θα ήταν κάποιος άλλος ιδιώτης, ως προς το εμπρόθεσμο της κατάθεσης της έγκλησης. Έτσι, αναγκάζονται εκ των υστέρων να «εφεύρουν» ισχυρισμούς ώστε να «δημιουργήσουν» μεταγενέστερη έναρξη της τριμήνου προθεσμίας.

Για παράδειγμα, ο συνήθης ισχυρισμός της Τράπεζας είναι εκείνος της μόλις πρόσφατης – σε σχέση με την κατάθεση της έγκλησης – γνώσης της μεταγραφής της μεταβίβασης του ακινήτου. Στην περίπτωση αυτή, στοιχεία όπως επιστολές ή μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από την Τράπεζα από τα οποία θα προκύπτει ότι εκείνη γνώριζε ήδη από πολύ πιο νωρίς τη μεταβίβαση του περιουσιακού στοιχείου, καταρρίπτονται το σχετικό ισχυρισμό της. Συχνά, η προγενέστερη γνώση της θα προκύπτει και από δικόγραφα της δίκης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, στα οποία θα αναφέρει την επίδικη μεταβίβαση, στην προσπάθειά της για αστική δικαίωση (με αίτημα την ακύρωση της μεταβίβασης του ακινήτου από τον Α στον Υ, ώστε πλέον να επανέλθει στην περιουσία του οφειλέτη της και αυτή να μπορεί να το εκπλειστηριάσει. Στην ποινική δίκη επιδιώκεται η τιμωρία του Α, ενώ στην αστική δίκη (πολιτική δίκη) η ικανοποίηση των αξιώσεων κατά του Α).

Προσοχή απαιτεί επίσης και το νομότυπο της κατάθεσης της έγκλησης, η οποία θα πρέπει να κατατεθεί από το αρμόδιο προς τούτο όργανο, όπως ορίζεται στο καταστατικό της Τράπεζας. Ωστε αν κατατεθεί από πρόσωπο άλλο, μη νομιμοποιούμενο προς αυτό, η κατάθεση θεωρείται ότι δεν έγινε. Σε αυτή την περίπτωση, θα έχουν μεσολαβήσει σίγουρα τρεις μήνες πριν την ανάπτυξη της σχετικής ένστασης ενώπιον του Δικαστηρίου και άρα δεν θα μπορεί πλέον τυχόν νέα έγκληση (εκπρόθεσμη) να οδηγήσει σε έγκυρη άσκηση ποινικής δίωξης.

